

"EU STAU ÎNTOTDEAUNA DE PARTEA CELOR CARE AU NEVOIE DE AJUTOR!"

De vorbă cu
INGA GOTTFARB

Silvia Constantinescu: Eu te-am întâlnit acum 22 de ani, în 1979, și vreau să afirm că ești unul dintre cei mai fascinanți oameni pe care i-am întâlnit. Ești foarte activă, ai ajutat mereu alți oameni. Doresc de aceea să te prezint cititorilor mei, să le povestești și lor despre viața ta extraordinară, despre participarea ta la tot felul de evenimente internaționale, despre ajutorul pe care tot timpul ești gata să-l dai oamenilor care sunt la nevoie, dar și despre alte probleme care există în societatea suedeză astăzi.

Inga Gottfarb: Da, într-adevăr, îmi place să ajut oamenii. Ce să-ți povestesc despre mine? Părinții mamei mele au venit în Suedia din partea rusească a Poloniei în 1864, iar tatăl meu a venit aici în 1894, așa că sunt mai bine de o sută de ani de atunci. Mama s-a născut așadar în Karlstad. Eu însămi, dintr-un capriciu al destinului, m-am născut la o fermă din Dalarna. Se cheamă Micul Ornäs. Ornäs este cunoscut din istoria suedeză, de la aventurile lui Gustav Vasa (intemeietorul în 1523 al Regatului Suediei și primul ei rege în perioada 1523-60; n.tr.) în Dalarna. Părinții mei locuiau în Falun, dar erau în vilegiatură de vară la ferma aceasta țărănească și s-a întâmplat să mă nasc acolo. Am crescut în Falun până la vârsta de unsprezece ani și apoi am venit la Stockholm, unde am mers la școală și studiat și unde de fapt am trăit. În străinătate am plecat mai mult în 1946, dar atunci îmi luasem deja bacalaureatul, studiasem la Colegiul din Stockholm istoria, geografie și engleză. Dar cu timpul m-am gândit că nu ajung la nici un rezultat numai cu aceste studii. Mă ocupasem deja de muncă voluntară și m-am hotărât să-mi schimb direcția și să devin lucrător social. Am studiat la ceva care se numea Institutul Social pe vremea aceea. Astăzi este Colegiul Social. Nu am terminat cu examen de acolo, deoarece am avut șansa să vin la Paris și să lucrez acolo în 1946. Eu începusem deja din 1933 să descopăr și să știu ce făcuse Hitler. Natural că nu în măsura în care s-a descoperit mai târziu. Dar în familia mea aveam foarte mulți refugiați. Mai întâi cei care veneau și mâncau la noi, deoarece, dacă erai refugiat aici, nu primeai nici un fel de ajutor, ci trebuia să trăiești pe cheltuiala altora. Nu existau nici un fel de ajutoare de stat. Și pe urmă, au venit evreii din Norvegia. Unii dintre ei au devenit prietenii mei. Aceasta era în toamna lui '42, iar în septembrie-octombrie '43 au fost obligați să fugă evreei din Danemarca. Fuseseră invitați în 1946, cred că a fost, de către regele danez de atunci ca să vină acolo. Am fost la Malmö și la Öresund și am ajutat la primirea lor. După aceea am avut mulți prieteni printre ei. În primăvara lui 1945 au avut loc expedițiile lui Bernadotte. Atunci au fost salvate 20-30.000 de persoane să vină aici în Suedia cu autobuzele albe și mai apoi, în vara lui 1945, cu UNRRA. Mi-a telefonat un prieten la sfârșitul lui aprilie '45 și mi-a spus: "Inga, se întâmplă diverse lucruri la Malmö. Poți să vii aici?" Eu nu știam ce se întâmpla, dar am luat primul tren și m-am dus.



Inga Gottfarb în timpul interviului în apartamentul ei din Stockholm.
Foto: Octavian Ciupitu / © CR.

Și atunci am văzut ce se întâmpla, și anume că contele Folke Bernadotte și Crucea Roșie suedeză primiseră aprobarea de a aduce aici un număr de supraviețuitori din lagărele de concentrare.

În toamna aceea, '44-'45, fusese aici și o femeie de la American Joint Distribution Committee. Aceasta este marea organizație evreiască de ajutor și refugiați, care se fondase deja în 1914. Eu am fost secretara ei. Ea a venit mai apoi în Franța în contul Joint-ului. Joint era colosal de mare atunci. Avea un buget care era mai mare decât cel al Crucii Roșii. Eu am putut să vin la Paris și să o ajut timp de câteva luni. Am lucrat la biroul lui Joint care se deschisese acolo. Pe urmă, în '47-'48, am fost la Paris și am ajutat la primirea refugiaților evrei, am ajutat la căutarea și reunirea de familii care se răspândiseră prin toată Europa și prin toată lumea. Era o mare bucurie când, câteodată, puteam găsi ruda apropiată a cuiva.

Dar cei mai mulți erau așa-numiți "dispăruți", adică omorâți în Auschwitz, Treblinka sau alte lagăre. Aveam mulți prieteni la Joint și ei spuneau: "Nu ajungi nicăieri ca lucrător social dacă nu ai vreo formă de studii americane". Și am avut ocazia să mă duc în America cu părinții mei. Tata trebuia să-și sărbătorească acolo vârsta de șaptezeci și cinci de ani la rudele sale și eu am rămas acolo și am trecut timp de aproximativ doi ani prin ceea ce se cheamă acum Columbia School of Social Work. Pe urmă m-am gândit că era așa de bine și plăcut în America, și atunci de ce să mă întorc în Europa? Așa că am primit de lucru în East Harlem. Se află la nord de strada 110. O parte sunt negri și o parte erau foarte mulți portoricani imigranți acolo. Erau în mod practic ca și refugiați sau în țară străină, căci nu mai fuseseră niciodată acolo. Arătau altfel: mulți erau negri sau de culoare, nu vorbeau engleza, ci doar spaniola și aveau o viață destul de mizerabilă. Organizația pentru care lucram atunci era un birou de consiliere familială la care veneau familiile cu diversele lor probleme. Nu economice, pentru că de acestea se ocupa așa-zisa îngrijire a săracilor. Există multe probleme într-o familie de imigranți,

chiar dacă sunt cetățeni în marea, bogată și plină de succes Americă. Oamenii pe care îi cunoșteam erau mai progresivi. Erau împotriva segregării. Voiau într-adevăr ceva: să facă țara bună pentru toți cetățenii ei! Când am fost apoi în America, a fost în decembrie '94, mi s-a părut, când am văzut în New York cum zace lumea și doarme pe străzi, că visul pe care îl aveam noi pe atunci nu s-a împlinit. Din contră, devenise mult mai rău.

S.C.: Multe lucruri s-au întâmplat în viața ta! Mai povestește despre perioadele cele mai importante.

I.G.: Am fost, așadar, și am lucrat câțiva ani în East Harlem, și am fost printre altele bătută pe stradă și mi s-a și zmulș poșeta din mână. Aceasta s-a întâmplat înainte ca așa ceva să fie ceva cunoscut în Suedia. Îmi amintesc că am întâlnit un suedez acolo și că i-am povestit că mi s-a zmulș poșeta și că am fost bătută pe 5th

Avenue în sus, aproape de Harlem, și am spus: "Așa ceva nu s-ar întâmpla în Suedia!" De atunci însă, din păcate, s-au întâmplat și în Suedia tot felul de lucruri. Am stat acolo așadar timp de câțiva ani. Îmi amintesc că trebuia să iau avionul spre Europa și să-mi întâlnesc părinții în Franța, și când am aterizat mai întâi în Scoția și mi s-a părut că mirosea atât de plăcut! Era așa de proaspăt și frumos și atât de diferit de New York. După aceea am început să mă gândesc: poate că să mă întorc, totuși, în Europa. Și am făcut-o. Am primit de lucru în cadrul unei organizații foarte fine și bune. Se numea International Social Service și am primit de lucru la această organizație, în Geneva. Sarcina lor era de a rezolva problemele oamenilor atunci când problemele depindeau de două state. Așa că trebuia să știu destul de mult despre întreaga lume de fapt, dar mai ales despre Europa și America.

Printre altele, ei se ocupau și de adopții internaționale de copii. Era destul de complicat, pentru că, dacă aveai un copil într-o țară în care erau dispuși să lase să fie adoptat, se spunea poate că copilul nu va putea veni decât la familii în care părinții aveau vârsta potrivită, adică cei care adoptau să fie tineri. O altă țară spunea că din contră, oamenii să nu aibe voie să adopteze până când nu au trecut de vârsta fertilă. Era destul de greu de realizat o adopție care să respecte legile fiecărei țări în parte.

Pe urmă, era dificil pentru că era o organizație destul de conservatoare. Nu aș vrea să o spun cu dispreț, dar domnea o gândire de modă veche, poate elvețian, privind oamenii și acțiunile sociale. Îmi amintesc una dintre șefele de acolo, care discuta un caz de divorț în două țări. Pe atunci erau mulți soldați americani care fuseseră, de exemplu, în Germania, au făcut copii pe acolo și uneori s-au căsătorit cu femei germane. Discutam, deci, cu șefa aceasta elvețiană: "Cine să primească copilul?" Atunci ea a spus: "Este clar că tatăl trebuie să primească copilul. Să nu aibe oare fratele meu dreptul să se îngrijească de creșterea fiului său? Orice altceva ar fi complet absurd!", a spus ea.